

1. Ο ΑΘΕΑΤΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΗ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Μέσο: .....ΤΑ ΝΕΑ_ΠΡΟΣΩΠΑ

Ημ. Έκδοσης: ...16/12/2017 Ημ. Αποδελτίωσης: ...16/12/2017

Σελίδα: 4

4/ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ 16-17 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017

Η ΕΚΘΕΣΗ «ΕΑΥΤΟΥΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΟΥΣ» ΦΕΡΝΕΙ ΣΤΟ ΦΩΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΑ ΕΡΓΑ, ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΕΣ ΔΙΑΣΗΜΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝ, ΦΑΓΙΟΥΜ, ΕΚΜΑΓΕΙΑ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ ΠΟΥ ΑΝΗΚΟΥΝ ΣΤΟΝ ΠΟΛΥΠΡΑΓΜΟΝΑ ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΟ

Η Ναταλία Μελά
στο ατελιέ της,
φωτογραφισμένη
από τον Άρη
Κωνσταντινίδη

ΤΗΣ ΜΑΙΡΗΣ
ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Ο ΑΘΕΑΤΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΗ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Πόσα μεμονωμένα πορτρέτα άραγε να αρκούν για να συντεθεί το πορτρέτο ζωής ενός πολυπράγμονα καλλιτέχνη, ενός ανήσκου πνεύματος, ενός μανιώδους συλλέκτη; Πόσα πρόσωπα μπορεί να γνώρισε και να θαύμασε, να δούλεψε μαζί τους, να καθόρισε τη δουλειά τους, να επηρεάστηκε από εκείνους χωρίς καν να τα προλάβει εν ζωή ή και να τα εκτίμησε, ενώ δεν συνεργάστηκε μαζί τους; Και τελικά όταν στηθεί αυτό το πολύχρωμο ψηφιδωτό, το εντυπωσιακό κι εκ πρώτης όψεως άναρχο παλίψηστο, του οποίου οι στρώσεις δεν αποτελούνται μόνο από έργα ζωγραφικής και πρόσωπα που έζησαν ως και δυο αιώνες πριν από σήμερα, αλλά κι από τα μπρούντζινα χέρια τους ή τα γύψινα νεκρικά εκμαγεία τους, πόσα μπορούν να αποκαλυφθούν για τον δημιουργό του;

Περισσότερα από 400 πορτρέτα που απει-

κονίζουν από τον Γεώργιο Καραϊσκάκη και τον Ιωάννη Καποδίστρια έως τον Γιάννη Τσαρούχη, τον Γιάννη Μόραλη, τον Μάνο Χατζιδάκι και τον Διονύση Σαββόπουλο – η αφρόκρεμα των περίπου 10.000 έργων που αποτελούν το σύνολο της συλλογής – έχουν «επιστρατευθεί» για να δημιουργήσουν αυτή την πολυσύνθετη και ενδιαφέρουσα προσωπογραφία, που δεν ανήκει σε άλλον, παρά στον διεθνούς φήμης και πολυβραβευμένο σκηνογράφο Διονύση Φωτόπουλο. Κι είναι εκείνα που συνθέτουν την έκθεση «Εαυτούς και αλλήλους» που πραγματοποιείται στο **Μέγαρο Ευνάρδου του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης**.

«Πρόκειται για μια έκθεση που αποτελεί περίπτωση κι ανακάλυψη για τον επισκέπτη. Η εικόνα της διαφέρει από εκείνες που έχουμε συνθίσει, τις μίνιμαλ, παρουσιασμένες με βάση έναν λιτό αρχιτεκτονικό σχεδιασμό. Στην προκειμένη περίπτωση μιλάμε για μια μαζιμαλιστική έκθεση. Για ένα οργανωμένο χάος. Για έναν εγκεφαλο εν λειτουργία που

1. Ο ΑΘΕΑΤΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΗ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Μέσο: . . . . . ΤΑ ΝΕΑ_ΠΡΟΣΩΠΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 16/12/2017 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/12/2017

Σελίδα: 5

έχει συγκεντρώσει όλα τα ερεθίσματα, τα οποία στην προκειμένη περίπτωση είναι μνήμες. Ουσιαστικά πρόκειται για μια παρουσίαση που ακολουθεί τον αυθαίρετο και γοητευτικό τρόπο του ανθρώπου ο οποίος θέλει να αφηγηθεί τις συναντήσεις που είχε στη ζωή του με τον δικό του ειρμό, γεγονός που έχει ως συνέπεια σε κάποιες περιπτώσεις τις απότομες μεταβάσεις, οι οποίες όμως δεν εμποδίζουν τον επισκέπτη από την οραλή ανάγνωση της έκθεσης» εξηγεί στα «Πρόσωπα» ο διευθυντής του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης και συνεπιμελητής της έκθεσης (με τους Βούλα Διβάνη, Ιωάννα Μαντζαβίνου και Διονύση Φωτόπουλο) Διονύσης Καψάλης.

ΧΑΛΕΠΑΣ ΚΑΙ ΣΦΕΡΗΣ. Πού να πρωτοσταθεί το βλέμμα μέσα στο νεοκλασικό διατηρητέο κτίριο της οδού Αγίου Κωνσταντίνου; Στην προσωπογραφία του Τζόρτζιο ντε Κίρικο διά χειρός Γιώργου Μπουζιάνη; Σε εκείνη του Γιαννούλη Χαλεπά ως Αγίου

Χαλαράμπους – έργο του Γιώργου Χατζημυλάκη; Μήπως στα νεκρικά πορτρέτα φαγιούμ που στέκονται επί της υποδοχής υπενθυμίζοντας διακριτικά τις ρίζες του πορτρέτου ή στην εντυπωσιακή ενόπλια με τα χέρια που υψώνονται, απλώνονται ή απλώς περιμένουν πριν από την κεντρική αίθουσα με την υπογραφή του Γιάννη Παππά ή του Νίκου Χατζηκυριάκου - Γκίκα; Χέρια σχεδιασμένα, ζωγραφισμένα και κρεμασμένα στον τοίχο κι άλλα τρισδιάστατα, σε μπρούντζο ή σε γύψο όπως εκείνο του πρώτου Έλληνα νομπελίστα Γεώργιου Σφέρη (εκμαγείο μετά θάνατον) ή του σπουδαίου κολορίστα και ακαδημαϊκού Παναγιώτη Τέτσι, εκμαγείο που ελήφθη εν ζωή.

Η Ιστορία της ελληνικής τέχνης όπως την έχει ζήσει ο Διονύσης Φωτόπουλος είναι εκείνη που κρατά τον πρωταγωνιστικό ρόλο στην κεντρική αίθουσα. Μορφές που σε πρώτη ανάγνωση μοιάζουν να παρελαύνουν κι όμως η καθεμία τους κουβαλά και μια ξεχωριστή μαρτυρία, ικανή να κάνει τον

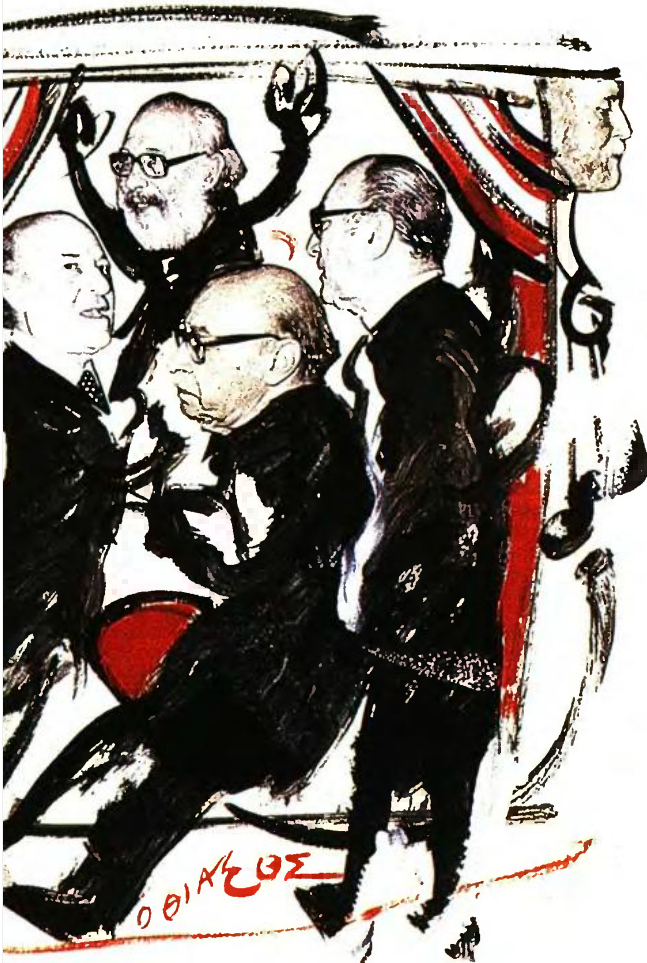
επισκέπτη όχι απλώς να σταματήσει, αλλά και να λοξοδρομήσει πολλές φορές. Διότι μπορεί εκ πρώτης όψεως η χάλκινη μακέτα του Γιάννη Παππά για το άγαλμα του Αδαμάντιου Κοραή που στέκει έξω από την κεντρική βιβλιοθήκη της Χίου να μοιάζει απλώς ένα έκθεμα ανάμεσα σε πολλά. Ωστόσο τα σχέδια για το ίδιο έργο αποκτούν ανεκδοτολογική αξία καθώς ως βασικός εκπρόσωπος του νεοελληνικού διαφωτισμού ποζάρει ο Γιάννης Μόραλης με ρεντιγκότα για να διευκολύνει τον φίλο του στο έργο του.

Και η συνέχεια μοιάζει με γαϊτανάκι που οδηγεί από το ένα πρόσωπο στο άλλο χωρίς να λείπουν οι εκπλήξεις. Διότι πλάι στα έργα του Νίκου Εγγονόπουλου μπορεί να δει κάποιος την κεραμική μάσκα - προσωπίδα του, που έχει φιλοτεχνήσει ο Θόδωρος Παπαγιάννης, αλλά και το πορτρέτο του ζωγράφου και ποιητή διά χειρός Φώτη Κόντογλου. Ανάμεσα στα έργα του Γιάννη Τσαρούχη – ακόμη και πάνω σε εκδόσεις ποιημάτων του Κ.Π. Καβάφη – και τα σατιρικά κολάζ της Λίλας

ντε Νόμπιλι «αράζει» το καράφι «Η ωραία Ελλάς» του Νίκου Στεφάνου με επιβάτες τον Κάρολο Κουν, τον Μάνο Χατζιδάκι και τον Νίκο Γκάτσο μεταξύ άλλων, ενώ πιο κει ο Αντώνης Κυριακούλης έχει αποδώσει ως χορευτήρες καμπαρέ τοίς Ανδρέα Στάικο, Αλέξη Κυριτσόπουλο, Διονύση Φωτόπουλο και Γιάννη Ψυχοπαίδη «πατώντας» σε μια φωτογραφία του Στέλιου Σκοπελίτη.

ΕΛΥΤΗΣ ΚΑΙ ΚΟΥΝ. Τα χειρόγραφα επίσης δεν λείπουν από την έκθεση: από του Ναπολέοντα Λαπαθιώτη και του Οδυσσέα Ελύτη ως του Γιώργου Χειμωνά (μαζί με την αυτοπροσωπογραφία του) και της Κικής Δημουλά και από του Αλέξη Μινωτή ως του Καρόλου Κουν. «Κεντρική ιδέα μας ήταν να στηθεί μια έκθεση που να διαβάζεται σε πολλά διαφορετικά επίπεδα» δίνει το στίγμα ο Διονύσης Καψάλης. «Σε πρώτο επίπεδο ο επισκέπτης βλέπει ένα τμήμα της ελληνικής τέχνης, είτε πρόκειται για ζωγραφική, είτε για γλυπτική, είτε για λογοτεχνία. Σε δεύτερο επίπεδο μπορεί κάποιος να διακρίνει κάτω από την Ιστορία της τέχνης την ιστορία της παράας, τις σχέσεις φιλίας, σεβασμού μαθητείας και εκτίμησης. Πρόκειται για μια πολύ προσωπική έκθεση, η οποία όμως μας ενδιαφέρει όλους και στην οποία εμφανίζεται ο Διονύσης Φωτόπουλος με δύο διαφορετικές ιδιότητες, εκείνη του καλλιτέχνη κι εκείνη του συλλέκτη, οι οποίες όμως δεν ξεχωρίζουν μεταξύ τους» συνεχίζει. «Πρόκειται για μια κρυπτική αυτοβιογραφία. Ο Εαυτός και οι Άλλοι του τίτλου γίνονται ένα και ο Φωτόπουλος αυτοβιογραφούμενος μέσα από τους Άλλους καταλήγει όχι στο αναμενόμενο «ιδού εγώ», αλλά σε ένα απείρως ισχυρότερο «ιδού ημείς»» επισημαίνει με τη σειρά του ο γιατρός και φιλότεχνος ερευνητής Νίκος Παΐσιος στην πλούσια εικονογραφημένη έκδοση που συνοδεύει την έκθεση και η οποία κλείνει με ένα... προφητικό σκίτσο του Κώστα Μητρόπουλου, στο οποίο απεικονίζεται ο Διονύσης Φωτόπουλος καθισμένος σε ένα παγκάκι το 2043 να μονολογεί «Μια σκηνογραφία ήταν όλα».

«Τελικά μέσα από αυτήν την έκθεση ο επισκέπτης μαθαίνει εκτός των περι ελληνικής τέχνης και ότι ο Διονύσης Φωτόπουλος ήταν παρών σε θραύσματα από ιστορίες που όταν συντεθούν σε ένα ψηφιδωτό δείχνουν πόσο πλούσια ήταν η πολιτιστική ζωή στην Ελλάδα πριν από μερικές δεκαετίες» καταλήγει ο Διονύσης Καψάλης.

Δημήτρη Μυρτά, «Ο θίασος», κολάζ με φωτογραφία και ακρυλικά

Γιώργος Μπουζιάνης, «Αυτοπροσωπογραφία»

Νίκου Χατζηκυριάκου - Γκίκα, «Κ.Π. Καβάφης», αιματίτης σε χαρτί

Στη Σίονια οχείο...
και με σφραγίδα του Κ.Π. Καβάφη
ΝΧ

info

Η έκθεση «Εαυτός και Άλλοι» από τη συλλογή του Διονύση Φωτόπουλου» στο Μέγαρο Ευνάροδου (Αγίου Κωνσταντίνου 20, τηλ. 210 5232 101) έως τις 3 Μαρτίου 2018